

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту наказу Міністерства фінансів України
«Про внесення змін до Порядку обміну електронними документами
з контролюючими органами»

I. Визначення проблеми

Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами» розроблено відповідно до норм Податкового кодексу України (далі – Кодекс) (пункт 42.6 статті 42 Кодексу) та Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 06 червня 2017 року № 557, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 серпня 2017 року за № 959/30827 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 01 червня 2020 року № 261) (далі – Порядок).

На сьогодні платник податків стає суб'єктом електронного документообігу (далі – СЕД) після надсилання до контролюючого органу першого будь-якого електронного документа у встановленому форматі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Для надання кваліфікованого або удосконаленого електронного підпису (далі – КЕП), що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, на електронні документи під час передавання їх до контролюючого органу керівник зобов'язаний використовувати особистий ключ, кваліфікований сертифікат якого надав керівник до контролюючого органу у першому будь-якому електронному документі або повідомленні про надання інформації щодо кваліфікованого або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису (далі – Повідомлення) (пункт 1 розділу III Порядку).

За потреби подання електронних документів до контролюючого органу, підписаних іншим (новим) КЕП, передбачено можливість подання інформації щодо такого КЕП шляхом направлення Повідомлення згідно з додатком 1 Порядку. На сформоване Повідомлення першим накладається новий КЕП, включений у Повідомлення, після нього – КЕП, з використанням якого здійснюється подання документів через засоби електронного зв'язку в електронній формі, і останньою – кваліфікована електронна печатка (за наявності), що базується на кваліфікованому сертифікаті електронної печатки.

За результатами численних звернень платників податків, у тому числі самозайнятих осіб (фізичних осіб – підприємців та осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність), виявлено випадки, що ускладнюють подання документів в електронному вигляді, а саме в разі втрати сертифікату та/або паролю від КЕП. Платники скасовують такий КЕП за заявою в КНЕДП та набувають статусу СЕД з новим КЕП. Водночас потребує додаткових часових витрат чинна процедура направлення самозайнятими особами Повідомлення,

яке, окрім нового КЕП, додатково підписується чинним КЕП (з використанням якого така особа здійснює подання документів через засоби електронного зв'язку).

З метою вирішення зазначеної проблеми виникла потреба удосконалити процедуру подання електронних документів самозайнятими особами (ФОП, крім платників податку на додану вартість та акцизного податку) до контролюючих органів та розробити проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами» (далі – проєкт наказу).

Реалізація проєкту наказу сприятиме розширенню можливостей використання самозайнятими особами КЕП, зокрема за наявності у самозайнятої особи кількох КЕП, отриманих в різних КНЕДП, така особа має можливість підписати документи будь-яким КЕП і надіслати їх до контролюючого органу в електронному вигляді, що забезпечить більш зручний обмін податковими документами в електронній формі.

За даними інформаційних систем ДПС на 01.10.2025 загальна кількість самозайнятих осіб (ФОП, крім платників податку на додану вартість та акцизного податку), на яких поширюватиметься дія регуляторного акта, складає 1 990,4 тис. осіб.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	-

Врегулювання викладених питань здійснюються шляхом внесення змін до чинного нормативно-правового акта та не може бути здійснено за допомогою ринкових механізмів, оскільки питання щодо спрощеного механізму організаційно-правових засад електронного документообігу між самозайнятими особами та контролюючими органами врегульовано винятково нормативно-правовим актом.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю державного регулювання є затвердження наказу «Про внесення змін до Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами», в яких передбачено спрощення процедури обміну електронними документами між платниками податків та контролюючими органами.

У проєкті прогнозовано зменшення часу на направлення самозайнятими особами до контролюючого органу податкової звітності з використанням нового

КЕП без скасування попереднього КЕП (з використанням якого здійснюється подання документів засобами електронного зв'язку в електронній формі) / відсутності потреби заповнення та подання Повідомлення, що також сприятиме поданню податкової звітності у встановлені законодавством терміни.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишення наявної нормативно-правової бази без змін не забезпечить досягнення поставленої цілі регулювання. Запроваджений механізм призводить до збільшення часових витрат подання самозайнятими особами електронних документів до контролюючих органів, і, як наслідок, звітність несвоєчасно подано / не подано, що спричиняє фінансові втрати суб'єктів господарювання або юридичних наслідків
Альтернатива 2	Затвердження розробленого проєкту наказу сприятиме розширенню можливостей використання самозайнятими особами КЕП та скоротить витрати часу на подання електронних документів до контролюючих органів

2. Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	немає	Проблема залишається невирішеною. Наявний механізм спричиняє додаткові часові витрати для подання електронних документів до контролюючих органів самозайнятими особами, як наслідок, звітність подають з порушенням граничних термінів подання, через що збільшується кількість скарг від платників податків, що створює негативний вплив на імідж ДПС. Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети
Альтернатива 2	Прийняття проєкту наказу надасть можливість у повній мірі реалізувати процедуру спрощення подання електронних документів самозайнятими особами до контролюючих органів, що сприятиме покращенню іміджу ДПС	Немає. Реалізація проєкту наказу не потребуватиме фінансування з державного та/або місцевих бюджетів

3. Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Проект наказу не розповсюджується на сферу інтересів громадян.

4. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

За даними ДПС на 01.10.2025 році кількість зареєстрованих самозайнятих осіб (ФОП, крім платників податку на додану вартість та акцизного податку) складає 1 990,4 тис. осіб, які перебувають на обліку в територіальних органах ДПС.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість платників податків, що підпадають під дію регулювання, одиниць	-	-	-	1990,4 тис.	1990,4 тис.
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	-	-	-	100%	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	немає	У разі залишення Порядку без змін витраченого часу однієї самозайнятої особи для подання електронних документів (з урахуванням отримання / скасування КЕП (файлового, хмарного) в КНЕДП, заповнення та направлення Повідомлення складають: 1 година * 48 (мінімальна погодинна оплата праці) = 48 гривень. Витрати на всіх самозайнятих осіб складають 48 грн * 1 990,4 (кількість самозайнятих осіб) = 95 539,2 тис. гривень
Альтернатива 2	Прийняття проекту наказу надасть можливість самозайнятим особам під час подання звітності використовувати будь-який КЕП, що забезпечить спрощення підписання податкової звітності, скоротить витрати часу на	Часові витрати, необхідні самозайнятій особі для подання електронних документів (з урахуванням отримання / скасування КЕП (файлового,

	подання електронних документів та забезпечить покращення показника прийнятої податкової звітності в електронному вигляді.	хмарного) самостійно онлайн, складають приблизно 15 хвилин. Витрати однієї самозайнятої особи складатимуть: $0,25 \text{ годин} * 48 \text{ (мінімальна погодинна оплата праці)}$ $= 12 \text{ гривень.}$ Витрати на всіх самозайнятих осіб складатимуть: $12 \text{ грн} * 1\,990,4 \text{ (кількість самозайнятих осіб)}$ $= 23\,884,8 \text{ тис. гривень}$
--	---	--

Очікуваним результатом, пов'язаним із виконанням вимог проєкту наказу, для однієї самозайнятої особи є зменшення витрат на суму 36 грн (48 грн – 12 грн = 36 грн), для загальної кількості самозайнятих осіб – на суму 71 654,4 тис. грн (95 539,2 тис. грн – 23 884,8 тис. грн = 71 654,4 тис. грн).

Отже, реалізація змін до наказу суттєво зменшить часові та матеріальні витрати самозайнятих осіб на подання документів через засоби електронного зв'язку в електронній формі до контролюючих органів, що надалі підвищить ефективність електронного документообігу, зменшить кількість подання документів у паперовій формі.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Не дає змоги досягнути поставлених цілей державного регулювання через складності наявної процедури подання самозайнятими особами електронних документів до контролюючих органів, як наслідок, звітність подають із порушенням граничних термінів подання, через що збільшується кількість скарг від платників податків, що створює негативний вплив на імідж ДПС
Альтернатива 2	4	Дозволяє досягнути поставлених цілей та вдосконалити Порядок, що забезпечить спрощення механізму організаційно-правових засад електронного документообігу між самозайнятими особами та контролюючими органами

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи в рейтингу
Альтернатива 1	немає	У разі відсутності нормативно-правового акта не буде досягнуто поставлених цілей державного регулювання. Наведений процес подання електронних документів потребує значних витрат часу, пов'язаних зі скасуванням КЕП за заявою в КНЕДП / подання Повідомлення	Альтернатива є найгіршою, оскільки не дає змоги досягнути поставлених цілей. Наявна процедура спричиняє додаткові часові витрати для подання електронних документів до контролюючих органів самозайнятими особами, як наслідок, звітність подають із порушенням граничних термінів, через що збільшується кількість скарг від платників податків, що створює негативний вплив на імідж ДПС. У разі втрати сертифіката та/або паролю від КЕП платники подання документів здійснюють за умови скасування КЕП за заявою в КНЕДП та отримання нового КЕП, або ж необхідності подання Повідомлення, що потребує витрат додаткового часу
Альтернатива 2	Прийняття проекту наказу надасть можливість у повній мірі реалізувати процедуру спрощення подання електронних документів самозайнятими особами до контролюючих органів, що сприятиме покращенню іміджу ДПС	Немає. Реалізація проекту наказу не потребуватиме фінансування з державного та/або місцевих бюджетів. Сприятиме розширенню можливостей використання самозайнятими особами КЕП та	Альтернатива є найоптимальнішою серед запропонованих, оскільки: дає змогу повністю досягнути поставлених цілей державного регулювання; у разі прийняття проекту прогнозовано зменшення часу, що витратимуть

		скоротить витрати часу на подання електронних документів до контролюючих органів.	самозайняті особи на скасування КЕП; спрощення процедури підписання документів забезпечить уникнення суб'єктами прострочення подання податкової звітності
--	--	---	---

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта.

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття проєкту наказу та фактична реалізація його положень.

Прийняття регуляторного акта забезпечить затвердження наказу Міністерства фінансів України, що врегулює та спростить механізм подання електронних документів самозайнятими особами до контролюючих органів.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію.

Для впровадження регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення на вебпорталі ДПС (за покликанням: <https://tax.gov.ua/>).

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів.

Прийняття проєкту наказу не призведе до неочікуваних результатів і не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозовано.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проєкту наказу не передбачає додаткових матеріальних та фінансових витрат із державного бюджету.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії регуляторного акта є безстроковим. Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства – з дня його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Дія акта поширюється на самозайнятих осіб.

Рівень поінформованості платників податків щодо основних положень наказу є високим, оскільки проєкт наказу опубліковано на вебпорталі ДПС.

У зв'язку з прийняттям акта суб'єкти господарювання не витратять додаткові кошти та час на реалізацію його норм.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватимуть відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде проведено шляхом здійснення аналізу щодо збільшення відсотка поданої звітності засобами електронного зв'язку, зменшення несвоєчасно поданої податкової звітності.

Результативність дії регуляторного акта буде здійснено за допомогою базового, повторного та періодичного відстежень.

Базове відстеження результативності здійснюватимуть протягом року після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється через рік з дня набрання ним чинності.

Періодичне відстеження буде відбуватися раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів із повторного відстеження.

У разі виявлення не врегульованих та/або проблемних питань під час проведення аналізу показників дії цього акта такі питання буде вирішено шляхом внесення відповідних змін.

**В. о. Голови Держаної податкової
служби України**

Леся КАРНАУХ